Raadsvoorstel

Zaaknummer	:	1060142		
Raadsvergadering	:	26 november 2024		
Onderwerp	:	Inzameling oud papier 2025 en verder		
Collegevergadering	:	22 oktober 2024		
Portefeuillehouder	:	Wethouder J. van der Noordt		
Steller	:	Marcel Meijer Team Advies en beheer openbare ruimte	tel. :	0545-250250

Te nemen besluit

1. Per 1 januari 2026 stoppen met oudpapierinzameling via verenigingen.
2. In 2025 de verenigingen financieel tegemoet komen, zodat zij de huidige oudpapierinzameling nog tot eind 2025 blijven voortzetten.
3. Instemmen met een stoppersregeling waarbij de verenigingen samen éénmalig € 200.000 ontvangen. Dit dekken uit het financieel resultaat 2024 en hiervoor een begrotingswijziging 2024 toepassen.
4. De oudpapierinzameling vanaf 2026 onderbrengen bij Twente Milieu.
5. De subsidieverordening inzameling oud papier 2007 intrekken per 1 januari 2026

Waarom dit voorstel en wat is het effect

In Berkelland zamelen 26 verenigingen op verschillende wijzen het huishoudelijk oud papier voor ons in. Omdat de papierprijs erg laag is en de hoeveelheden oud papier afnemen, hebben verschillende verenigingen aangegeven inzameling huis aan huis niet meer onder de huidige condities te willen voortzetten. Ook zien wij dat er nog relatief veel oud papier bij het restafval belandt omdat in bepaalde gebieden geen oud papier huis aan huis wordt ingezameld. Daarom hebben wij de inzamelwijze van oud papier heroverwogen. Veel andere gemeenten gingen ons hierin voor.

Op 5 maart 2024 heeft u besloten om ons raadsvoorstel' Stoppen met oud papier inzameling via verenigingen' weer in handen te geven van het college. Daarbij was het verzoek om aanvullende gesprekken te voeren met de verenigingen en te zoeken naar een voorstel dat op meer draagvlak bij de verenigingen kon rekenen. Dat hebben we de afgelopen periode gedaan. Een beschrijving van het proces van het doorlopen traject vindt u in de bijlage. Recentelijk zijn we samen op een gedragen uitkomst gekomen. Dit is verwerkt in voorliggend voorstel. Met uw besluit is de inzameling van het oud papier op de korte en lange termijn gewaarborgd. Daardoor is er draagvlak bij de betrokken verenigingen en belandt naar verwachting minder oud papier bij het restafval.

Argumentatie

1.1 De huidige wijze van inzameling is niet toekomstbestendig en er is begrip bij de verenigingen voor dit besluit.

Na het raadsbesluit van 5 maart 2024 hebben wij met alle verenigingen gesproken. Uitkomst is dat een groot aantal verenigingen te maken heeft met een tekort aan vaste vrijwilligers (onder andere door vergrijzing van het ledenbestand). Het inzamelen is een behoorlijke verplichting en kost veel tijd. Daardoor is er voor de lange termijn geen bereidheid bij verenigingen om oud papier in te blijven zamelen. Wel is in het gezamenlijke overleg van 2 oktober 2024 met alle verenigingen afgesproken om het oud papier in 2025 (onder voorwaarden) te blijven inzamelen.

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

2.1 Verenigingen willen in 2025 niet “voor niks” de huis aan huisinzameling voortzetten.
De huidige huis aan huis papierinzameling door verenigingen is relatief arbeidsintensief. Bij een goede papierprijs kunnen verenigingen door inzet van deze (kosteloze) arbeid ook relatief goede inkomsten genereren. De oudpapierinkomsten staan echter onder druk. Zowel vraag als aanbod van (oud) papier neemt af. Daarentegen zijn de kosten voor de inhuur van kraakperswagens in 2025 weer fors gestegen. Onze transportvergoeding is niet kostendekkend. Wij nemen daarom de kosten voor het gebruik van de kraakperswagens volledig voor onze rekening. De transportvergoeding bij de eindafrekening 2025 vervalt daarmee. Deze verenigingen krijgen dus, net als de andere verenigingen, alleen de inzamelvergoeding uitgekeerd.

3.1 Hierdoor kunnen verenigingen hun achteruitgang in inkomsten tijdelijk dekken en geeft dit hen extra tijd om andere inkomstenbronnen te zoeken.
Door te stoppen met de huidige wijze van inzamelen per 1 januari 2026 hebben verenigingen de tijd om op zoek te gaan naar andere inkomstenbronnen. Met deze aanvullende eenmalige uitkering hebben zij tevens een extra financiële buffer totdat andere inkomstenbronnen zijn gevonden. De hoogte van de stoppersregeling is gebaseerd op de gemiddelde jaaropbrengst oud papier van de verenigingen in de afgelopen 4 jaar (2020-2023). Dit komt neer op een bedrag van € 200.000. Het bedrag wordt uitgekeerd bij de eindafrekening 2024 (volgt in februari/maart 2025). In goede harmonie en wederzijds respect hebben de verenigingen uitgesproken unaniem achter de voorgesteld stoppersregeling te staan.

3.2. De berap 2024 geeft een positief financieel resultaat aan
Er ontstaat naar verwachting een ruim overschot op begroting waaruit deze stopperregeling gedekt kan worden.

4.1 De oud papier inzameling via Twente Milieu is effectief en efficiënt.
Twente Milieu beschikt over professioneel materieel, vakkennis en schaalgrootte om de inzameling efficiënt en effectief vorm te kunnen geven.

5.1 Dit is voorbehouden aan de gemeenteraad
Vanaf 1 januari 2026 kan geen gebruik gemaakt worden van de subsidieregeling en moet deze formeel door u ingetrokken worden.

Kanttekeningen en risico’s
Niet van toepassing.

Financiën
Voorgesteld wordt om de eenmalig uitkering van € 200.000 in het kader van de stoppersregeling te dekken uit het financieel resultaat 2024. Deze aanpassing wordt via een begrotingswijziging doorgevoerd in de begroting van 2024. De extra kosten voor de kraakperswagens worden binnen de afvalstoffenbegroting gedekt.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking
Niet van toepassing.

Duurzaamheid
Niet van toepassing.

Communicatie
Niet van toepassing.

Initiatief, participatie en rol gemeente
Samen met de verenigingen hebben we de oudpapierinzameling voor de korte en lange termijn op een goede manier geregeld.

Planning en evaluatie
Na het besluit van de gemeenteraad gaan de verenigingen in 2025 het oud papier inzamelen. In 2026 brengen we deze werkzaamheden onder bij Twente Milieu.

Alternatieven
Niet van toepassing.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,

de secretaris,	de burgemeester,
drs. J. Jonker	drs. J.H.A. van Oostrum

Raadsvergadering : 26 november 2024

De raad van de gemeente Berkeland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 22 oktober 2024

b e s l u i t:

1. Per 1 januari 2026 stoppen met oudpapierinzameling via verenigingen.
2. In 2025 de verenigingen financieel tegemoet komen, zodat zij de huidige oudpapierinzameling nog tot eind 2025 blijven voortzetten.
3. Instemmen met een stoppersregeling waarbij de verenigingen samen éénmalig € 200.000 ontvangen. Dit dekken uit het financieel resultaat 2024 en hiervoor een begrotingswijzing 2024 toepassen.
4. De oudpapierinzameling vanaf 2026 onderbrengen bij Twente Milieu.
5. De subsidieverordening inzameling oud papier 2007 intrekken per 1 januari 2026

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 26 november 2024

de griffier, de voorzitter,

drs. J.A. Satijn drs. J.H.A. van Oostrum

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Inzameling oud papier 2025 en verder

Er is veel werk verzet door alle partijen.
Het proces van het doorlopen traject kunt u hieronder lezen.

Wat ging er aan vooraf?
Sommige verenigingen laten inwoners het oud papier brengen naar een container bij de vereniging (brengsysteem). Andere verenigingen halen zelf het papier op (haalsysteem) met eigen materieel of doen dit met behulp van zogenaamde ingehuurde kraakperswagens (vrachtwagens). Ook combinaties komen voor. Voor het uitvoeren van deze werkzaamheden betalen wij de verenigingen een inzamel- en transportvergoeding overeenkomstig de ‘subsidieverordening oud papier 2007’.

Wij hebben een overeenkomst voor het inzamelen en verwerken van het oud papier met Remondis. In de overeenkomst is bepaald dat de opbrengst oud papier gebaseerd is op de Marktprijs Oud Papier (kortweg MOP) en dat wij een garantieprijs van € 65 per ton oud papier hebben. Dit is exclusief overslag, sorteerkosten en natransport. De overeenkomst loopt af op 1 januari 2025.

Van de ontvangen verwerkingskosten oud papier betalen wij jaarlijks de verenigingen voor het inzamelen van het oud papier. Als gevolg van een hogere marktprijs van het oud papier kan er geld overblijven. Het extra geld op de papierbegroting keren wij uit aan de verenigingen op basis van een verdeelsleutel (ingezamelde hoeveelheid oud papier).

Op dit moment is het oud papier amper nog iets waard. Voor de eindafrekening 2023 en 2024 gaat de inzameling van oud papier ons (de inwoner via de afvalstoffenheffing) geld kosten om de verenigingen te kunnen betalen. Dit betekent ook dat er geen extra geld op de papierbegroting is. Het gevolg is dat het inzamelen van oud papier de verenigingen (die gebruik maken van een kraakperswagen) niks oplevert.

Alle verenigingen zijn per mail van 7 november 2023 geïnformeerd over de lage opbrengst van het oud papier en de gevolgen voor de eindafrekening. Met een aantal verenigingen zijn gesprekken geweest om duidelijkheid te geven over de situatie. In één geval is aangegeven dat als de inzameling van oud papier de vereniging geen geld oplevert zij per direct zouden stoppen.

Raadsvoorstel van 5 maart 2024
Ons voorstel was om per 1 januari 2025 te stoppen met de oud papier inzameling met verenigingen en zelf de regie te gaan voeren met onze eigen afvalinzamelaar (Twente Milieu). Zoals bekend heeft u op 5 maart besloten om het raadsvoorstel’ Stoppen met oud papier inzameling via verenigingen’ weer in handen te geven van het college en gesprekken te voeren met de verenigingen.

Eerste gesprek met verenigingen
Direct na uw besluit van 5 maart hebben wij de verenigingen uitgenodigd om in gesprek te gaan over de toekomst van het oud papier. Het eerste overleg met een afvaardiging van de verenigingen heeft op 4 april in het gemeentehuis plaatsgevonden. In dit overleg werd toegelicht dat 19 maart een bijeenkomst is geweest met de papier inzamelende verenigingen. Gezien het grote verschil in arbeid, continuïteit, ophaalfrequentie en vergoeding tussen de verenigingen was er geen éénduidig standpunt over wel of niet doorgaan met oud papier inzamelen.

Door de verenigingen werd er op aangedrongen om een knip te maken in de eindafrekening 2023/2024 en de doorkijk 2025 waarbij de mogelijkheid van een stoppersregeling bekeken moest worden.

Tweede gesprek met verenigingen
In het overleg van 12 april heeft portefeuillehouder aangegeven dat er met verschillende partijen gesproken is over het oud papier inzamelen vanaf 2025. In de gesprekken is duidelijk geworden dat private partijen zich terugtrekken uit het oud papier inzamelen met verenigingen. Personeelstekort, hoge loonkosten (chauffeurs op zaterdag) en gebruik kraakperswagen zijn belangrijke oorzaken.

Een hybride systeem (combinatie gemeente met verenigingen) heeft niet de voorkeur vanwege uitvoerbaarheid (routes op elkaar laten aansluiten) en de hoge inzamelkosten die daaruit voortvloeien. Verder zijn de verenigingen gewezen op het feit dat het inzamelen van oud papier met tractor en aanhangwagen (met belader erop) niet mag op grond van de huidige wetgeving.

Ons voorstel voor 2025 was: Óf de gemeente Berkelland haalt het oud papier door de weeks op óf de verenigingen zamelen het oud papier in.

Voorwaarden voor verenigingen waren:
- Bij alle 20.000 huishoudens in Berkelland wordt 1 keer in de 4 weken het oud papier opgehaald;
- Het inzameling van oud papier moet op een veilige manier gebeuren, opstellen van veiligheidsplan met instructie voor vrijwilligers (veiligheidsschoenen en hesjes) en vrijwilligers op een rijdende aanhangwagen tijdens het inzamelen is niet toegestaan;
- Het inzamelen moet gedurende een periode van 10 jaar gegarandeerd zijn;
- De kosten voor transport (afzetcontainers en/of kraakperswagens) en verzekeringen zijn voor de verenigingen;
- Opbrengst oud papier is voor de verenigingen;
- Vergoeding van gemeente richting verenigingen is € 10 per huis aansluiting per jaar en komt uit op circa € 200.000.

Het opstellen van een stoppersregeling is bespreekbaar, maar portefeuillehouder geeft daarbij aan dat hiervoor waarschijnlijk weinig financiële ruimte is. Gezien het urgente karakter vraagt de portefeuillehouder aan de verenigingen om op korte termijn met een voorstel te komen, zodat medio mei van dit jaar een nieuw voorstel richting de gemeenteraad gestuurd kan worden.

Raadsbesluit eindafrekening 2023 en 2024
In de raadsvergadering van 16 april 2024 heeft u besloten de verenigingen incidenteel extra subsidie te verstrekken voor de eindafrekening 2023 en 2024, op de volgende wijze:
- Voor de eindafrekening oud papier van 2023 en 2024 van verenigingen met een haalsysteem (huis aan huisinzameling) geven wij deze verenigingen de garantie dat zij minimaal € 3.000,- overhouden aan de huis aan huis inzameling van oud papier. De opbrengst van het ingezamelde oud papier dat gebracht is naar de containers bij de verenigingen staat hier buiten en is ook voor de verenigingen.
- Voor de eindafrekening oud papier van 2023 en 2024 van verenigingen met alleen een brengsysteem (inzamelcontainer) handelen wij de eindafrekening op de gebruikelijke manier af en nemen wij bij een negatief resultaat dit resultaat voor onze rekening zodat het de vereniging in ieder geval geen geld kost. Met de voorgestelde afhandeling van de eindafrekening 2023 en 2024 houden wij alle verenigingen aan boord en wordt het oud papier op de bekende plekken ingezameld.

Begin mei van dit jaar is de eindafrekening 2023 naar alle verenigingen afgehandeld volgens het bovenstaande besluit.

Bijeenkomst verenigingen
Op 23 april was er een bijeenkomst bij VV Ruurlo waarbij nagenoeg alle verenigingen aanwezig waren. Hier is ons voorstel van 12 april besproken.

Derde gesprek met verenigingen
In het overleg van 13 juni wordt door de verenigingen aangegeven dat zij van 2 private partijen een prijsopgave hebben gekregen voor de oud papier inzameling.
Uit de prijsopgave blijkt dat de kosten aanzienlijk hoger liggen dan de aangegeven € 200.000. Ook krijgen de verenigingen de inzamelroutes niet volledig bezet met vrijwilligers. Portefeuillehouder vraagt om deze informatie aan te leveren zodat deze meegenomen kan worden in het raadsvoorstel.

Reactie verenigingen
In de reactie van 30 juli 2024 geven de verenigingen aan dat zij niet kunnen voldoen aan onze voorwaarden en afzien van het inzamelen van oud papier omdat:

- voorwaarden gemeente niet haalbaar zijn (20.000 huishoudens iedere 4 weken oud papier ophalen)
- lange looptijd overeenkomst
- niet afgedekte risico's zoals aanbestedingsrecht, verzekering vrijwilligers etc.
- onduidelijkheid over jaarlijkse bijdrage gemeente
- slechts 10 van de huidige 26 partijen willen aansluiten
- onvoldoende zekerheid m.b.t voldoende vrijwilligers gedurende langere tijd
- vrijwilligers willen niet buiten de eigen kern oud papier ophalen
- risico's deelnemende verenigingen in de nieuwe constructie zoals prijs oud papier

Gezien de langdurige periode dat de 26 partijen medewerking hebben verleend aan het inzamelen en ophalen van oud papier in de gemeente Berkelland en haar voorgaande gemeenten zijn de verenigingen van mening dat het niet meer dan fatsoenlijk beleid zou zijn om de aflopende regeling aansluitend in te vullen met een goede afbouwregeling. Die regeling kan bestaan uit een afbouwend schema over meerdere jaren of een éénmalige afkoopsom. Op basis van afbouwregelingen in omliggende en/of nabijgelegen gemeenten geven zij aan dat een afbouwregeling met een totaalbedrag van € 300.000 redelijk is.

Wij hebben op 5 augustus gereageerd op bovenstaande reactie en hebben aan de verenigingen gevraagd om een oplossing voor 2025. De oplossing die wij voor ogen hadden was:
Wij verlengen de oud papier inzameling met verenigingen voor 1 jaar. Dus voor heel 2025 blijven wij op dezelfde manier het oud papier inzamelen als voorgaande jaren.
De financiële afhandeling blijft zoals die is afgesproken met jullie voor 2023 en 2024 (dus de extra compensatie).
Hierdoor is er tijd om alles goed af te handelen (stoppersregeling) en is de inzameling van het oud papier voor onze inwoners gegarandeerd.

In de reactie van de verenigingen van 15 september geven zij aan dat alle partijen -onder voorwaarden- medewerking zouden willen verlenen aan het ophalen en inzamelen in geheel 2025. Naast de financiële vergoeding speelt vooral de dienstbaarheid aan de Berkellandse bevolking een belangrijke rol bij deze gemaakte keuze.

De verenigingen geven aan dat zij het oud papier nog in 2025 willen ophalen onder de volgende voorwaarden:

- De frequentie van het ophalen en inzamelen in 2025 is overeenkomstig de voorgaande jaren;
- De vergoedingsregeling voor het ophalen en inzamelen in 2025 is, m.u.v. het ophalen met kraakwagens, overeenkomstig de voorgaande jaren;
- De afkoopsom voor de stoppersregeling wordt door de gemeente aangepast naar een bedrag dat aanmerkelijk dichter bij de gevraagde € 300.000 ligt dan door de wethouder aangeboden bedrag van € 100.000
- De financiële afhandeling van de stoppersregeling wordt in 2024 verrekend en uitgekeerd;
- Voor de verenigingen die oud papier ophalen met kraakwagens moet voor 2025 met deze betrokken verenigingen een duidelijk betere vergoedingsregeling worden afgesproken dan voor 2023 en 2024.

In het overleg van 2 oktober tussen gemeente en de afvaardiging van de verenigingen is het volgende afgesproken:

1. De belangrijkste afspraak is dat de verenigingen in 2025 het oud papier blijven inzamelen op de gebruikelijke wijze. In 2026 neemt de gemeente de regie over en zorgt voor het inzamelen oud papier.
2. Gemeente Berkelland neemt de kosten voor het gebruik van de kraakperswagens volledig voor zijn rekening. De transportvergoeding bij de eindafrekening 2025 vervalt daarmee. Deze verenigingen krijgen net als de andere verenigingen alleen de inzamelvergoeding uitgekeerd.
3. De portefeuillehouder en verenigingen gaan de gemeenteraad voorstellen om in te stemmen met een stoppersregeling van éénmalig € 200.000. Het bedrag wordt uitgekeerd bij de eindafrekening 2024 (volgt in februari/maart 2025).
4. De verenigingen bepalen per vereniging de verdeelsleutel voor de € 200.000.
5. Het voornemen is dat het raadsbesluit voor 2025 genomen wordt.
6. De inzameldagen van het oud papier in 2025 komen overeen met de voorgaande jaren.

In goede harmonie en wederzijds respect hebben de verenigingen unaniem ingestemd met de genoemde afspraken van 2 oktober 2024. Samen met de verenigingen hebben we de oudpapierinzameling voor de korte en lange termijn op een goede manier geregeld.